

Sygn. akt II UK 91/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania W. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o rentę z tytułu niezdolności do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 października 2006 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 12 stycznia 2006 r., sygn. akt (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 listopada 2003 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił przyznania wnioskodawcy W. P. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wobec niestwierdzenia takiej niezdolności.

Po rozpoznaniu odwołania wnioskodawcy Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. wyrokiem z dnia 6 maja 2004 r. (...) zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe od dnia 1 grudnia 2003 r. Sąd ustalił, że wnioskodawcy została przyznana renta dla II grupy inwalidów od 1 kwietnia 1972 r. z powodu stanu po resekcji żołądka w wyniku choroby wrzodowej. Orzeczeniem Obwodowej Komisji Lekarskiej do spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia z dnia 9 listopada 1990 r. wnioskodawca został zaliczony do II grupy inwalidów na stałe. Renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy była wypłacana nieprzerwanie do dnia 30 listopada 2003 r. Orzeczeniem z dnia 29 października 2003 r. Lekarz Orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że wnioskodawca odzyskał zdolność do pracy. Orzeczenie to było podstawą wydania zaskarżonej decyzji. Powołany przez Sąd biegły lekarz chirurg rozpoznał u wnioskodawcy stan po resekcji żołądka, miażdżycę kończyn dolnych i przepuklinę w bliźnie pooperacyjnej i stwierdził, że wnioskodawca jest zdolny do pracy. Oceniając ten stan faktyczny Sąd uznał, że wnioskodawca mimo odzyskania zdolności do pracy zachował prawo do renty, gdyż przez 30 lat nieprzerwanie pobierał rentę, którą od 1990 r. miał przyznaną na stałe. W tej sytuacji ma zastosowanie § 29 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 5 sierpnia 1983 r. w sprawie składu komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, trybu postępowania, trybu kierowania na badania przez te komisje oraz szczegółowych zasad ustalania inwalidztwa (Dz. U. Nr 47, poz. 214 ze zm.) obowiązującego do 31 sierpnia 1997 r., zgodnie z którym nie wyznacza się terminu badań kontrolnych osób, których inwalidztwo trwało nieprzerwanie ponad dziesięć lat. W świetle tego przepisu nie było podstaw prawnych do kierowania wnioskodawcy na badania kontrolne w dniu 29 października 2003 r., gdyż nie podlegał on przepisom rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 sierpnia 1997 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy do celów rentowych (Dz. U. Nr 99, poz. 612). Zdaniem Sądu nie jest dopuszczalne kwestionowanie przez organ rentowy niezdolności do pracy osoby, która przed dniem 1 września 1997 r. była nieprzerwanie przez 10 lat inwalidą i z tego powodu pobierała rentę.

Apelacja organu rentowego od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 stycznia 2006 r. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko prawne Sądu pierwszej instancji. Powołał się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wyrażające pogląd, że zmiana stanu prawnego w zakresie świadczeń wypłacanych z tytułu całkowitej niezdolności do pracy nie oznacza, że podlegają weryfikacji świadczenia dotychczas przyznane i wypłacane (i to niezależnie od aktualnego stanu zdrowia), jeżeli przepisy gwarantują je z uwagi na dziesięcioletni okres wypłacania (wyroki Sądu Najwyższego 17 lipca 1996 r., II URN 13/96 - OSNAP i US 1997 r. nr 4, poz. 54, z dnia 21 września 1995 r., II URN 28/95 - OSNAP i US 1996 nr 7, poz. 105, z dnia 6 września 2000 r. II UKN 693/99 - OSNAP i US 2002 nr 5, poz. 125). Odmienne stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w wyroku z dnia 11 maja 2005 r., III UK 29/05 (OSNP 2005 nr 23, poz. 381) zostało wyrażone w jednostkowej sprawie i Sąd Apelacyjny poglądu tego nie podzielił.

Wyrok ten organ rentowy zaskarżył skargą kasacyjną, którą oparł na podstawie naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie przepisu zastosowanie § 29 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 5 sierpnia 1983 r. w sprawie składu komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, trybu postępowania, trybu kierowania na badania przez te komisje oraz szczegółowych zasad ustalania inwalidztwa. Zdaniem skarżącego błędne jest stanowisko Sądu Apelacyjnego, że w aktualnie obowiązującym stanie prawnym uregulowanym przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) ma zastosowanie przepis wykonawczy wydany do nieobowiązującej już ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). W aktualnym stanie prawnym brak jest podobnej regulacji do przepisu § 29 powołanego rozporządzenia. Jego zastosowanie w stosunku do uprzywilejowanej grupy osób pobierających świadczenie niezależnie od aktualnego stanu zdrowia kłóci się z zasadą uzależnienia świadczenia od stanu niezdolności do pracy. W związku z tymi zarzutami organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Skarga kasacyjna jest uzasadniona, gdyż nieprawidłowe jest zastosowanie proceduralnego przepisu do postępowania wszczętego po utracie jego mocy obowiązującej. Powołane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku rozporządzenie utraciło moc z dniem 1 września 1997 r. i żaden z jego przepisów nie miał zastosowania do postępowania wszczętego po tej dacie. W niniejszej sprawie postępowanie o stwierdzenie dalszego istnienia niezdolności do pracy zostało wszczęte przez organ rentowy pod rządami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych a podstawą prawną do jego wszczęcia był przepis art. 126 tej ustawy. Stanowi on, że osoba, która złożyła wniosek o przyznanie świadczenia, do którego prawo uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy, oraz osoba mająca ustalone prawo do takiego świadczenia jest zobowiązana, na żądanie organu rentowego, poddać się badaniom lekarskim oraz na wniosek lekarza orzecznika badaniom psychologicznym, jeżeli są one niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń określonych ustawą. Zasady orzekania o niezdolności do pracy określają przepisy obowiązującego od dnia 1 września 1997 r. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 sierpnia 1997 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy do celów rentowych, które nie uzależniają przeprowadzenia badania przez lekarza orzecznika od okresu trwania niezdolności do pracy. Orzecznictwo Sądu Najwyższego w tej kwestii nie było jednolite i istniejące wątpliwości zostały rozstrzygnięte uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2006 r., III UZP 2/05 (OSNP 2006 nr 11-12, poz. 187). Stwierdza się w niej, że osoba, która przed dniem 1 września 1997 r. była nieprzerwanie od 10 lat inwalidą i z tego tytułu pobierała rentę, może być skierowana przez organ rentowy na badania lekarskie w celu ustalenia jej niezdolności do pracy jako przesłanki prawa do renty. Sąd Najwyższy uznał, że nawet w czasie obowiązywania rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 5 sierpnia 1983 r. w sprawie składu komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, trybu postępowania, trybu kierowania na badania przez te komisje oraz szczegółowych zasad ustalania inwalidztwa jego przepis § 29 ust. 1 pkt 2 nie stanowił podstawy prawnej do zachowania prawa do renty przez osobę, u której w wyniku badania lekarskiego stwierdzono odzyskanie zdolności do pracy. Tym bardziej w aktualnym

stanie prawnym nie ma podstaw do przyznania prawa do renty osobie zdolnej do pracy. Osoba, której wstrzymano prawo do renty z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, nie może skutecznie bronić się zarzutem uprzedniego długotrwałego stanu niezdolności do pracy. Może jedynie kwestionować wyniki badań lekarskich, na podstawie których stwierdzono brak niezdolności do pracy.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.